

BOERENKRIJGROUTE

Vertrekpunt: Zwembad Liedekerke / Bloso-centrum "Heuvelkouter", Sportlaan 1, Liedekerke
Afstand: 45 kilometer

verkort traject 1 Liedekerke - Ternat - Liedekerke: 30 km, vertrekpunt: Bloso-centrum "Heuvelkouter"

verkort traject 2 Roosdaal - Ternat - Roosdaal: 25 km

De Boerenkrijgroute slingert door de meest noordwestelijke hoek van het Pajottenland: door Affligem, Liedekerke, Roosdaal en Ternat. Eventjes volgt zij de Dender op de grens met Oost-Vlaanderen. Het landschap daagt uit om te klimmen en te dalen, om de Dendervallei en het Pajottenland te overschouwen en om de talrijke getuigen van een rijk en roemrucht verleden te bewonderen. Landhuizen, kastelen, de abdij van Affligem, gesloten hoeves, water- en windmolens, een grot, het geboortehuis van Pol De Mont, kerken en brouwerijen vertellen allen een stukje geschiedenis. Maar vanwaar de naam Boerenkrijgroute?

De Boerenkrijg was de opstandige beweging van de Vlaamse landelijke bevolking (Brigands) tegen de Franse bezetting (Sansculotten). De wet van 4 september 1798 verplichtte de Vlamingen dienst te nemen in het Franse leger. De boeren kwamen in opstand. Toen het boerenleger naar het Pajottenland overwaarde telde het ongeveer 10.000 man. De militieplichtigen hielden zich schuil in de bossen rond Liedekerke waar Franse soldatenleiders jacht op hen maakten. Deze route verwijst naar dit feit uit onze geschiedenis.

BEZIENSWAARDIGHEDEN

1. Zwembad Liedekerke / Bloso-centrum "Heuvelkouter"

Dankzij de gunstige ligging in het Pajottenland en op slechts enkele kilometers van Brussel, Aalst, Ninove en Ternat, groeide de olympische ijsbaan in het Bloso-centrum sinds 1983 uit tot het "Mekka" van de schaatssport. Kevin Van Der Perren zette hier zijn eerste pasjes op het ijs toen hij slechts negen jaar was. Nog steeds maakt hij deel uit van de kunstschaatsclub die in dit Bloso-centrum gevestigd is.

2. Boerenkrijgmonument

Dit is het laatste stukje ruïne van een Karmelietenklooster dat in 1654 werd gebouwd en tijdens de Franse Revolutie werd verwoest. In 1798 zijn hier 21 jonge mannen gesneuveld in de Boerenkrijg.

3. Kapel Ter Muilen

De bedevaartkapel van O.-L.-Vrouw ter Muilen werd heropgebouwd in 1958. De stijlvolle landelijke kapel Ter Muilen (of Ter Muylem) staat tussen twee oude linden op een domein van een hectare waarop zich tot de Franse Revolutie een klooster bevond. Het beeld dat er wordt vereerd, toont Maria gezeten op een muilezel, zoals zij tijdens de achtste kruistocht in een droom verscheen aan drie broers, Rasse, Jean en Arnoud, de latere stichters van het klooster. Van dat klooster uit de dertiende eeuw, rest vandaag enkel nog een stukje ruïnmuur, maar de devotie voor de Onze-Lieve-Vrouw ter Muilen is bij de inwoners van de streek altijd erg levendig gebleven.

De kapel werd in de negentiende eeuw heropgebouwd en zowat 50 jaar geleden werd op initiatief van pastoor Keymolen, de vzw Mariavrienden O.-L.-V. ter Muilen boven de doopvont gehouden.

De aloude adellijke familie de Liedekerke bouwde de nieuwe kapel in 1958. In de jaren tachtig kwam de familie tot een overeenkomst met de kleindochter van mevrouw De Backer, bekend van de vroegere grote textiel fabrieken in en om Liedekerke, om de omliggende gronden over te kopen en ze samen onder te brengen in een nieuwe stichting. Die kleindochter, Mireille Stevens-De Proft, is vandaag nog steeds voorzitter van de Stichting Familie Stevens-De Proft-De Backer en Familie de Liedekerke. Beide verenigingen, de Mariavrienden en de Stichting, kochten nadien ook het bos aan, dat aansluit op Liedekerkebos.

4. Ommegang Ter Muilen

De ommegang Ter Muilen werd opgericht ter ere van Onze-Lieve-Vrouw Ter Muilen en bestaat reeds sedert de 14de eeuw. Het werd ingericht in 1952 en bestaat uit twaalf kleine en 4 grote kapellen.

5. Kasteel De Sluis

Dit kasteel was in vroegere tijden het landhuis van de abdij van Affligem. Het kasteel deed dienst als rusthuis voor de Affligemse monniken. "Anno 1731" staat nog op de gevelstenen geschreven.

De voorgevel telt zeventien hoge vensters en een klokkenruiter. Er zijn eveneens twee overdekte inrijpoorten.

6. De Bellemolen

De Bellemolen is een watermolen te Essene dat in 1149 gebouwd werd door de Abdij van Affligem, nadat de Bellebeek werd rechtgetrokken. Deze molen deed dienst als stamp- en korenmolen.

De naam "Bellemolen" is ontleend aan een belle (of balie), een slagboom die toegang verleend tot een omheind stuk land. Tijdens de godsdienstoorlogen werd de molen echter verwoest. Het huidige molenaarshuis dateert uit de 17de eeuw.

De molen was decennia lang een fraai luxerestaurant en eigendom van de Hekelgemse zandschildersfamilie Van Ransbeeck. In 2001 werd het restaurant stop gezet en werd de Bellemolen overgelaten aan de kleinzoon.

7. Hof ter Brempt

Het Hof ter Brempt werd ook wel eens het Penitenciërshof genoemd. Volgens oude bronnen is deze naam afkomstig van het feit dat gestrafte monniken van de abdij van Affligem in deze hoeve moesten komen werken voor hun penitentie. In de gevel langs de straatkant is een zandstenen rondboogdeur en een sluitsteen met het opschrift "anno 1768" te zien. In deze hoeve vind je het gezellige eethuis "Mie Katoen".

8. Sint-Carolusrusthuis

In 1906 bouwde men de toenmalige hoeve Claes om tot rusthuis. Tot 1937 bleef dit van bescheiden grootte en kon men er tot 15 bejaarden opvangen. Vanaf 1947 waren het beheer en de eigendommen volledig in handen van de Congregatie Augustinessen van Halle. Op 28 juni 1991 werd het huidige gebouw voor 120 bejaarden opengesteld. De drie bomen voor het rusthuis, waaronder de monumentale wilde kastanje, zijn beschermd.

9. Sint-Katharinakerk

Vroeger bestond de kerk volledig in witte steen, behalve de toren was in rode baksteen. Deze kerk heeft meerdere veranderingen ondergaan en in 1783 werd ze vergroot. Je vindt er prachtige lambriseringen en gestoelten uit 1864. Achter deze kerk bevindt zich een fraaie oude pastorie.

10. Kasteel Kruikenburg

Het Kasteel Kruikenburg was eeuwen geleden de zetel van de heerlijkheid Kruikenburg, die in het bezit was van de abdij van Nijvel. In 1380 werd het gekocht door de Brusselse familie 't Serclaes.

Deze waterburcht dateert uit de 16de eeuw maar werd in de 18de eeuw verbouwd. Het geheel doet denken aan een middeleeuwse verdedigingsburcht, namelijk drie vleugels opgesteld rond een met brede grachten beschermde binnenplaats en een vierkante ingangstoren, voorafgegaan door een bakstenen brug op rondbogen. Aan de spitsboogvormige doorgang zijn de merktekens van ophaalbrug en valhekken nog duidelijk waarneembaar.

In 1866 werd het eigendom van de Lichterveldes en in 1938 werden de Broeders der Christelijke scholen de nieuwe eigenaars. Tegenwoordig wonen de Broeders er nog steeds en wordt het kasteel ook gebruikt als lagere school.

De omgeving van het kasteel en de dreef, die het waterslot met de Sint-Gertrudiskerk verbindt, zijn als landschap beschermd.

11. "Thuis"-dreef

De dreef die het Kasteel Kruikenburg met de Sint-Gertrudiskerk verbindt, is de thuis van het VRT-programma "Thuis".

12. Sint-Gertrudiskerk

Deze kerk is een zandstenen gebouw uit 1627, aansluitend bij de Brabantse gotiek uit de 15de - 16de eeuw. De westertoren is 50 meter hoog en 6,5 meter breed. Hij wordt bekroond met een ingesnoerde spits die sinds de restauratie in 1896 omgeven is door een balustrade.

Aan de zuidkant bevindt zich in een torentje een draaitrap die toegang geeft tot de toren en de klokkenkamer. Tegen dit torentje zien we de resten van een zonnewijzer met jaartal 1657. Het torentje draagt een kruik, zinnespelend op de heerlijkheid Kruikenburg.

Talrijke glasramen van verschillende ouderdom en verscheiden van stijl verlichten de kerk.

Ook de binnenkant is het bekijken waard, namelijk: de kruisweg in de zijbeuken, de biechtstoelen, een schilderij over en een houten beeld van Sint-Gertrudis boven het altaar.

13. Kasteel De Mot

Dit voormalig omwaterd kasteel is een juweeltje van de Vlaamse Renaissance. Het is gedateerd anno 1719 (te zien aan de gevelankers), en is opgetrokken in traditionele Brabantse bak- en zandsteen.

Het dubbelhuis heeft vijf traveeën en twee verdiepingen, afgedekt met een hoog leien schilddak met houten dakkapellen. De middelste travee loopt uit op een vierkant torentje met galmgaten. De ingang deur heeft een arduinen omlijsting. Boven de portiek, de beeltenis van Sint-Gertrudis onder een druiplijst.

De aan beide zijden aangebouwde bijgebouwtjes dateren uit de 19de en 20e eeuw.

Vandaag doet het gebouw dienst als gemeentehuis.

14. Brouwerij De Troch

Brouwerij De Troch is één van de laatste ambachtelijke lambiekbrouwerijen in deze streek. De geschiedenis ervan gaat terug tot 1795. De installatie is nagenoeg ongewijzigd en is een pareltje van archeologische industrie.

Rond 1984 zorgde de brouwerij voor enige commotie in de geuzewereld door als eerste exotisch bier op de markt te brengen. Zo kwam er een Lambik met banaan en met mango op de markt. Later kwamen er daar nog andere variëteiten bij. Naast deze bieren wordt ook nog kriek en oude geuze gestoken.

15. Sint-Remigiuskerk

Deze kerk met omliggend kerkhof dateert uit 1774 naar plannen van bouwmeester Thibaut. De laatgotische gevel aan de oostzijde werd in de 17de eeuw als aanzet van een abdijkerk gebouwd. Het classicistisch halleschip wordt verlicht door middel van rondboogvensters en is voorzien van een zand- en hardstenen westergevel. De hoge centrale toren van bak- en zandsteen is bekroond met een hoge ingesnoerde naaldspits en voorzien van spitsboogvormige drieledige galmgaten.

16. Geboortehuis Pol De Mont

Vlakbij de kerk staat het huis waar op 15 april 1857 Karel Marie Polydoor De Mont geboren werd. Hij was journalist, schrijver, folklorist en dichter. Hij zette zich in voor het verruimen van de Vlaamse cultuur en is een belangrijk man in de geschiedenis van de volkskunde. Tot 1870 ging Pol De Mont te Wambeek naar school, waarna hij aan het Klein Seminarie te Mechelen ging studeren. Daar werd hij bevriend met Albrecht Rodenbach met wie hij de toenmalige Vlaamse studentenbeweging "De Blauwvoeterie" organiseerde. Hij is vooral bekend door zijn dichtbundels en essays. In 1875 krijg hij de vijfjaarlijkse prijs van de Nederlandse letterkunde. Zijn bijnaam was de "Brabantse Leeuwerik".

Op het geboortehuis, huidig café Pol De Mont, is een gedenkplaat van de VTB terug te vinden. Hij stierf in 1932.

17. Kasteel van Eizeringen (Kasteel de Neufcour)

Van een echt "Kasteel van Eizeringen" is er pas sprake in 1729. Het was lange tijd een "maison de campagne" (landhuis) voor verscheidene adellijke families.

Rond 1800 werd het kasteel in classicistische stijl verbouwd. De laatste bewoners, de zusters van Sint-Jozef, stichtten er een Franstalig jongenspensionaat. Sinds 1948 stond het kasteel leeg en in 1996 werd het door de Vlaamse Regering beschermd. De restauratiewerken startten in 2001, waarna de gebouwen onderdak boden aan het vredegericht en de belastingen met op het gelijkvloers een tentoonstellingszaal. Ook het 6 hectare grote park rondom het kasteel werd heraangelegd, deels Engels en deels Franse tuin, zoals het er in 1860 uitzag.

18. 't Nellekendries en de Berlindiskapel

't Nellekendries is een bijzonder gaaf bewaard voorbeeld van een "dries-structuur". Een dries, meestal van Frankische oorsprong, is een kern met concentratie van woningen rondom een driezijdig pleintje.

Op een hoek van het centrale grasplein staat, in de schaduw van enkele statige beuken, de Berlindiskapel, een oude bedevaartkapel.

De kapel werd gebouwd in de 17de eeuw en werd druk bezocht door bedevaarders die naar Meerbeke gingen om er de Heilige Berlindis te vereren om hun vee te beschermen tegen allerlei ziekten.

19. Onze-Lieve-Vrouwekerk te Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek

Uit zeer oude geschriften blijkt dat Lombeek reeds in de 13de eeuw bekend was als bedevaartsoord. Naar verluidt werden de pelgrims aangetrokken door de veelvuldige mirakels die er gebeurden. Dit verklaart de grootse en rijkelijke versiering van deze vroeggotische kerk, met als pronkstuk het Mariaretabel. Dit retabel is de trots van Lombeek, hierop wordt in negen taferelen het leven van O.-L.-Vrouw uitgebeeld. Bij verschillende inbraken in de kerk werden spijtig genoeg enkele beeldjes gestolen, zodat de kerk buiten de eucharistie-diensten gesloten wordt. In deze kerk kan je ook een orgel van Jean-Baptiste Goyon uit 1753 bekijken.

20. Kasteel Rokkenborch

Het kasteel Rokkenborch met grote muurromheining en park, drukt zijn stempel op de toch wel kleine dorpskern. Het kasteel had oorspronkelijk een verdedigingsfunctie tegen aanvallen uit het graafschap Vlaanderen in de Middeleeuwen. Het kasteel werd na een brand, begin 20ste eeuw, in neogotische stijl heropgebouwd.

21. Taverne "Den Haas"

Deze taverne is het oudste café van Roosdaal en dateert uit 1870. Van een klein cafeetje omringd door velden, groeide dit na 5 generaties uit tot een mooie, rustig gelegen, maar druk bezochte taverne. Ook hier vonden opnames voor het feuilleton "Kapitein Zeppos" plaats.

22. Zepposmolen

De Hertboommolen is een standaardmolen met wieken van 22 meter diameter. Naar alle waarschijnlijkheid werd de molen omstreeks 1727 opgericht, en het molenhuis rond 1732. Gedurende de volgende eeuwen vonden er enkele restauraties plaats en de molen bleef in bedrijf tot 1940, maar was toen op technologisch vlak achterhaald. Reeds in 1944 kreeg het gebouw een erkenning als monument en in 1964 dienden de molen en zijn omgeving tot decor voor het toenmalige BRT-jeugdfeuilleton "Kapitein Zeppos".

Toch kende de molen ook tragische tijden: in het verleden speelden er zich twee weerzinwekkende roofmoorden af en later sleurde een wiek twee spelende kinderen mee. Eén kind overleed ter plaatse en het andere werd voor het leven getekend. Daardoor kreeg de molen de bijnaam van "tragische molen".

Na de Tweede Wereldoorlog gebeurden er nog drie restauraties, maar de molen raakte toch in erg slechte staat. In 2002 werd de molen volledig ontmanteld en grondig gerestaureerd.

23. Grot van Poelk

Deze grot werd op 25 mei 1976 ingewijd. Later getuigde een vrouw met een groot gezin dat ze er een verschijning had gezien: een helder licht met een vrouwenbeeld in een weide.

De familie, vrienden en kennissen van de vrouw bouwden op die plaats, in natuursteen, een getrouwe kopie van de grot van Lourdes. Elk jaar wordt hier nog een processie gehouden.

24. Bunkersite

Deze site telt 4 bunkers. Zij zijn het laatste overblijfsel van de verdedigingsgordel die het Belgische leger in 1939-1940 bouwde om Brussel te beschermen. De bunkerweide werd aangelegd rekening houdend met de Keltische symboliek.

25. Provinciaal Proefcentrum voor Kleinfruit

De proeftuin te Roosdaal werd door de toenmalige provincie Brabant opgericht als praktijkcentrum voor de tuinbouwschool van Anderlecht. Na de splitsing van de provincie Brabant eind 1994 werden de Vlaamse en Franse Gemeenschapscommissie inrichtende macht i.p.v. het provinciebestuur.

De provincie Vlaams-Brabant bleef wel beheerder van de eigendom en de scholen mochten gratis de infrastructuur blijven gebruiken. Er worden in de proeftuin teelttechnische proeven uitgevoerd op onder meer frambozen en aardbeien. De aardbeien en het kleinfruit worden gekweekt volgens het lastenboek van de biologische teelt. Er wordt onderzocht welke bemesting het best is. Bijen zorgen voor een goede bestuiving en vormen een garantie voor biologisch verantwoorde teelt. Zonder deze en andere insecten zou de opbrengst niet eens de helft zijn.

26. Kapel "Zeven Beuken "

Deze kapel heeft zijn naam te danken aan het driehoekig lapje grond waarop in 1784 zeven beuken groeiden. Bijna een eeuw later bouwde men er een arduinen kappelletje ter ere van O.-L.-Vrouw-van-Zeven-Smarten. In 1931 werd voor de kapel een grotere kapel gebouwd. In 1999 werden de door ziekte aangetaste bomen geroid om ze door nieuwe boompjes te vervangen.

27. Hof te Katterem (gehucht Katterem)

In de 4de-5de eeuw, tijdens de Frankische overheersing, ontstonden in deze streek gemeenten en gehuchten die tot op vandaag hun naam behielden, zoals Okegem en Strijtem. De naam Katterem duidt op de vroegere aanwezigheid van een hoeve of woonplaats, aangeduid met "hem" of "gem", van een belangrijk Frankisch onderdaan. De oudste vermelding van het Hof te Katterem stamt uit de 17de eeuw toen deze hoeve eigendom was van de abdij van Ninove.